

Aptauja par valsts budžeta disciplīnu

Latvijas iedzīvotāju aptauja
2016.gada aprīlis



Aptaujas tehniskā informācija

PĒTĪJUMA VEICĒJS	Pētījumu centrs SKDS
ĢENERĀLAIS KOPUMS	Latvijas pastāvīgie iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 74 gadiem
PLĀNOTĀS IZLASES APJOMS	1000 respondenti (ģenerālajam kopumam reprezentatīva izlase)
SASNIEGTĀS IZLASES APJOMS	1005 respondenti
IZLASES METODE	Stratificētā nejaušā izlase
STRATIFIKĀCIJAS PAZĪMES	Administratīvi teritoriālā
APTAUJAS VEIKŠANAS METODE	Tiešās intervijas respondentu dzīves vietās
ĢEOGRĀFISKAIS PĀRKLĀJUMS	Visi Latvijas reģioni (124 izlases punkti)
APTAUJAS VEIKŠANAS LAIKS	No 09.04.2016. līdz 20.04.2016.

Kopsavilkums I

- 2016.gada aprīlī 25% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju atzina, ka seko līdzī tam, kā tiek sastādīts valsts budžets, bet vairākums (72%) tam līdzī nesekojo. Biežāk nekā caurmērā budžeta veidošanai līdzī sekojo respondenti, kuriem ir 55 gadi un vairāk, aptaujātie ar augstāko izglītību, pētījuma dalībnieki ar vidēji augstiem vai augstiem ienākumiem, kā arī Rīgas iedzīvotāji.
- Visbiežāk tam, kā tiek sastādīts valsts budžets, respondenti sekojo līdzī televīzijā (79%). 50% informāciju iegūst interneta portālos. Retāk tā tiek iegūta no informācijas laikrakstos (23%), radio (22%), bet tikai 3% informāciju par valsts budžeta veidošanu iegūstot oficiālos avotos.
- Tam, ka “*publiski pieejamā informācija ir pietiekama, lai novērtētu, kā tiek sastādīts valsts budžets*” piekrita* 14% (vidējā vērtība: 4.39). No respondentiem, kuri seko līdzī valsts budžeta sastādīšanai, apgalvojumam piekrita 25% (vidējā vērtība: 5.50).
- 8% aptaujāto iedzīvotāju piekrita*, ka Latvijas valdība ienēmumu prognozēšanai pieiet reālistiski (vidējā vērtība: 4.14), bet tam, ka Latvijas valdība reālistiski pieiet izdevumu plānošanai, - 8% (vidējā vērtība: 3.92).
- To, ka Latvijas valdība daudzgadu budžeta ietvaru plāno trīs gadiem, zināja 20%, 27% nosauca divus gadus, 12% - četrus gadus, bet 17% - piecus gadus.

*(Vērtējumi “8”, “9” un “10” 10 punktu skalā, kur 1 – “pilnībā nepiekrītu”, bet 10 - “pilnībā piekrītu”)

Kopsavilkums II

- 10% respondentu uzskatīja, ka Latvijas valdība konkrētas prasības eirozonas valstīm, plānojot budžetu, ievēro *labāk* nekā citas eirozonas valstis. Atbildi *“līdzīgi kā citās eirozonas valstīs”* atzīmēja 42%, bet 30% atzina, ka Latvijas valdība šīs prasības ievēro *sliktāk*.
- Vairākums respondentu uzskata, ka *“valsts budžeta izdevumi jāplāno, balstoties uz ekonomisko situāciju un budžeta ieņēmumu iespējām”* (piekrīt* 69%, vidējā vērtība: 8.33) un *“valsts parāda pieaugums ir problēma, kas mani uztrauc”* (piekrīt* 53%, vidējā vērtība: 7.21). Gandrīz puse (47%) atbildēja, ka viņiem *“ir svarīgi, ka Latvijas valdība ievēro budžeta likumā nospraustos budžeta izpildes mērķus”* (vidējā vērtība: 6.98), bet retāk piekrists apgalvojumam *“man ir svarīgi, ka, plānojot budžetu, Latvijas valdība ievēro prasības, kas attiecas uz eirozonas dalībvalstīm”* (piekrīt* 24%, vidējā vērtība: 5.43).
- 55% respondentu uzskatīja, ka gadījumā, ja valdībai nepieciešams samazināt izdevumus valsts pakalpojumu nodrošināšanai, sekas vairāk būtu jāizjūt cilvēkiem ar augstiem ienākumiem** (atbildes “1”, “2” un “3”). Tam, ka sekas vairāk būtu jāizjūt cilvēkiem ar zemiem ienākumiem (atbildes “8”, “9” un “10”), uzskata 11% (vidējā vērtība: 3.58). Pierīgā un Zemgalē dzīvojošie nedaudz biežāk atbalstīja slodzes pārlikšanu uz cilvēkiem ar zemiem ienākumiem (vidējā vērtība attiecīgi 4.19 un 4.10).
- Visbiežāk par neaizskaramām jomām budžeta samazināšanas gadījumā atzītas veselības aprūpe (88%) un sociālās garantijas (70%). Savukārt jautāti, kuras četras pozīcijas šādā situācijā būtu jāizvērtē pirmās, visbiežāk nosaukts atalgojums valsts pārvaldē (64%).

*Vērtējumi “8”, “9” un “10” 10 punktu skalā, kur 1 – “pilnībā nepiekrītu”, bet 10 – “pilnībā piekrītu”

** Vērtējumi 10 punktu skalā, kur 1 – “ja valdībai nepieciešams samazināt izdevumus valsts pakalpojumu nodrošināšanai, sekas vairāk būtu jāizjūt cilvēkiem ar augstiem ienākumiem”, bet 10 – “ja valdībai nepieciešams samazināt izdevumus valsts pakalpojumu nodrošināšanai, sekas vairāk būtu jāizjūt cilvēkiem ar zemiem ienākumiem”

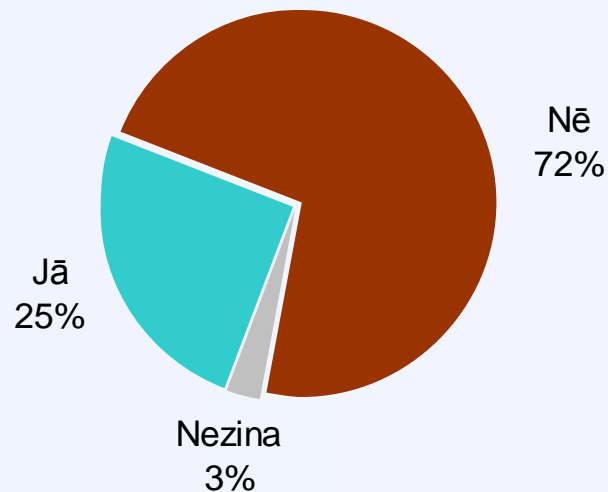
Kopsavilkums III

- Salīdzinoši bieži (reizi 1-3 gados) pārskatīt izdevumu lietderību visbiežāk aicināts tādās jomās kā veselības aprūpe (83%), sociālās garantijas (78%), ceļi un infrastruktūra (70%). Retāk tas norādīts par atalgojumu valsts pārvaldē (40%) un atbalstu mākslai un kultūrai (37%).
- Absolūtais vairākums (87%) respondentu uzskata, ka, lai samazinātu budžeta deficītu, labāk samazināt izdevumus. Nodokļu paaugstināšanu par labāku risinājumu atzina vien 4% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju.
- 13% iedzīvotāju nevēlamāks kopbudžeta izpildes rezultāts šķiet kopbudžeta deficīts 1% apmērā no IKP, bet 19% par sliktāku iznākumu uzskata valsts parāda pieaugumu par 244 miljoniem eiro. Par vienlīdz nevēlamiem abus variantus atzina 36% respondentu, bet gandrīz tikpat bieži aptaujātie no vērtējuma atturējās (32%).
- Vairākums iedzīvotāju piekrita* gan apgalvojumam “*periodā, kad ekonomika strauji aug un attīstās, jāveido iekrājumi grūtākiem laikiem*” (73%, vidējā vērtība: 8.37), gan uzskatam, ka “*ekonomiskas izaugsmes posmā valsts parādu var palielināt tikai ar nosacījumu, ka nauda tiek investēta projektos vai jomās, kuru pozitīvo ietekmi izjutīs arī nākamās paaudzes*” (57%, vidējā vērtība: 7.80).
- 21% respondentu ir dzirdējuši par Fiskālās disciplīnas padomi. Biežāk nekā caurmērā savu informētību atzinīgi vērtēja respondenti ar augstāko izglītību, publiskajā sektorā nodarbinātie, aptaujas dalībnieki ar vidēji augstiem vai augstiem ienākumiem, kā arī Pierīgā dzīvojošie.

*Vērtējumi “8”, “9” un “10” 10 punktu skalā, kur 1 – “pilnībā nepiekrītu”, bet 10 - “pilnībā piekrītu”

Interese par valsts budžeta veidošanu

“Vai Jūs sekojat līdzī tam, kā tiek sastādīts valsts budžets?”

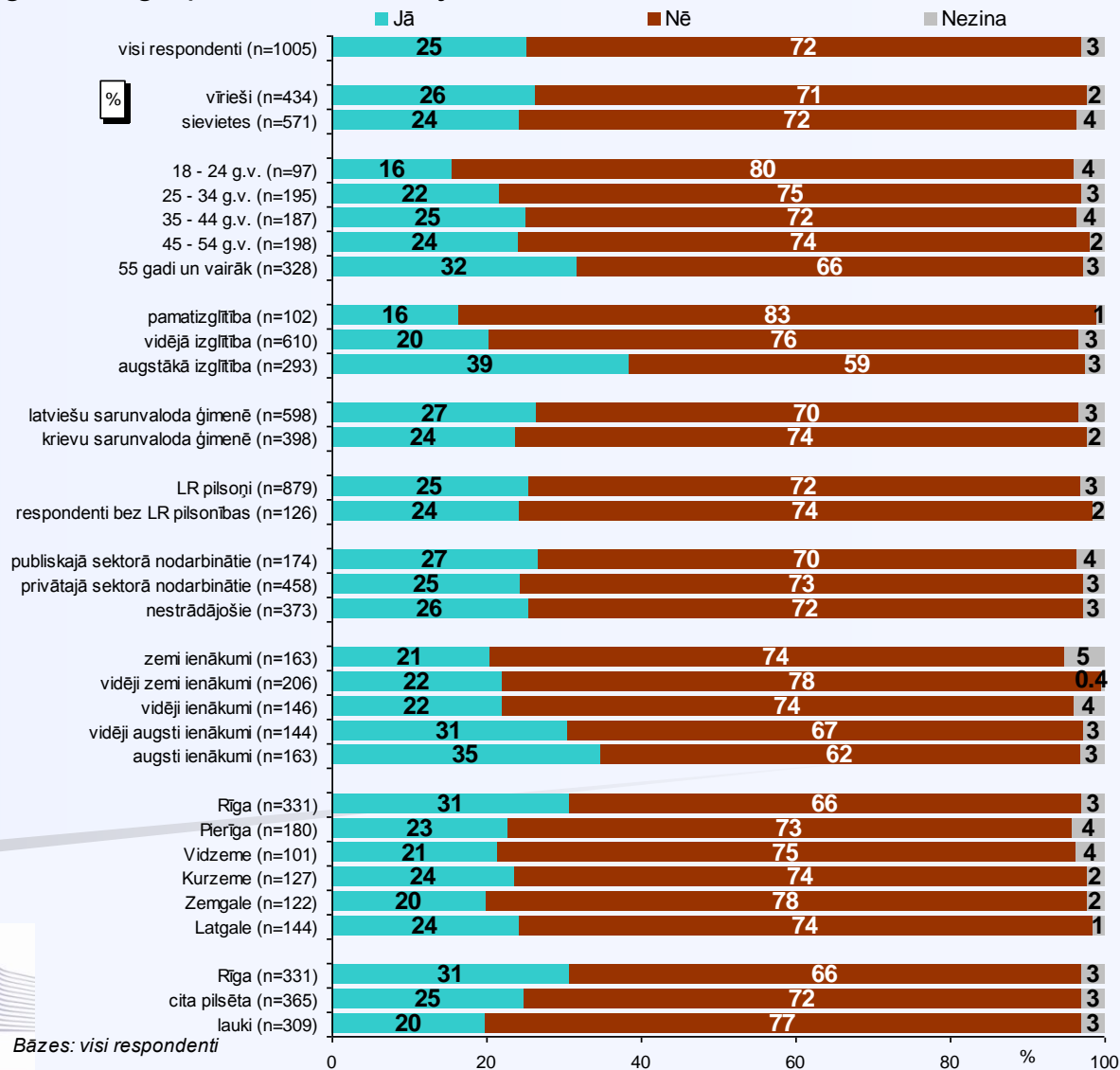


Bāze: visi respondenti, n=1005

Interese par valsts budžeta veidošanu

“Vai Jūs sekojat līdzī tam, kā tiek sastādīts valsts budžets?”

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

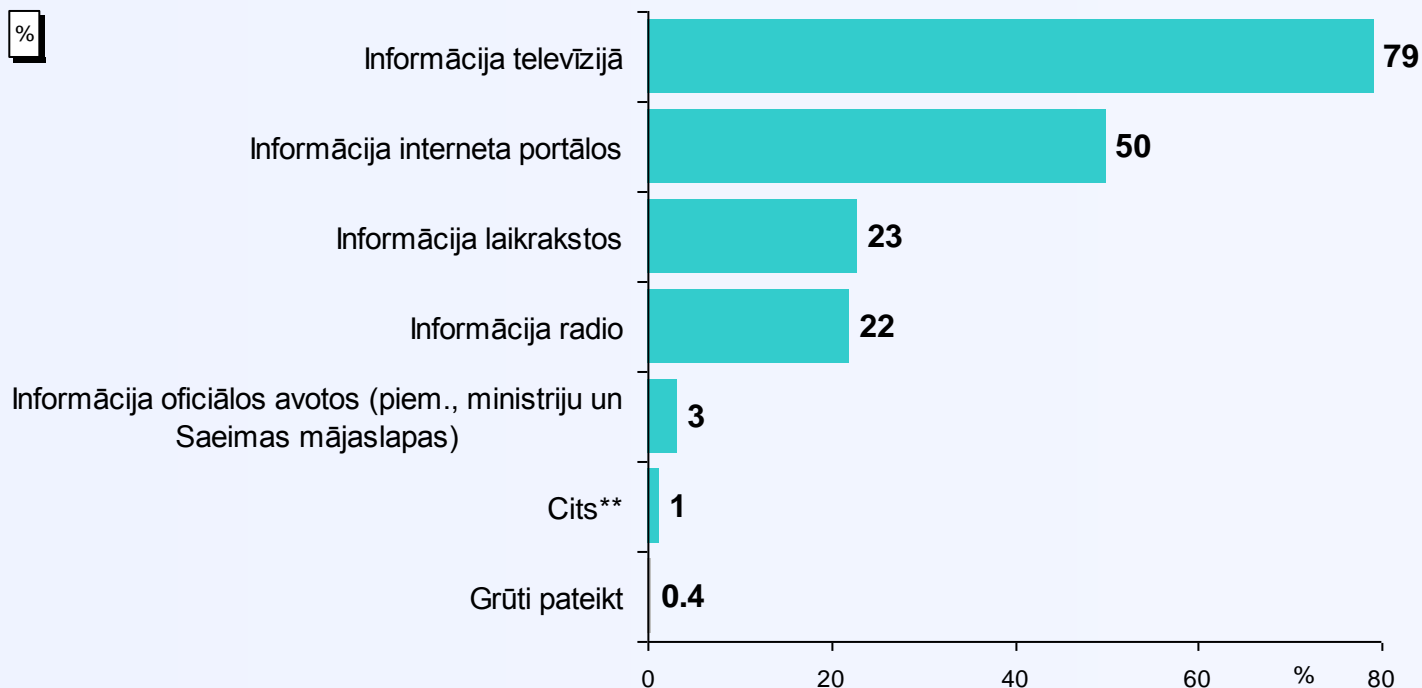


Bāzes: visi respondenti



Interese par valsts budžeta veidošanu

“Kur Jūs sekojat līdzī tam, kā tiek sastādīts valsts budžets?”



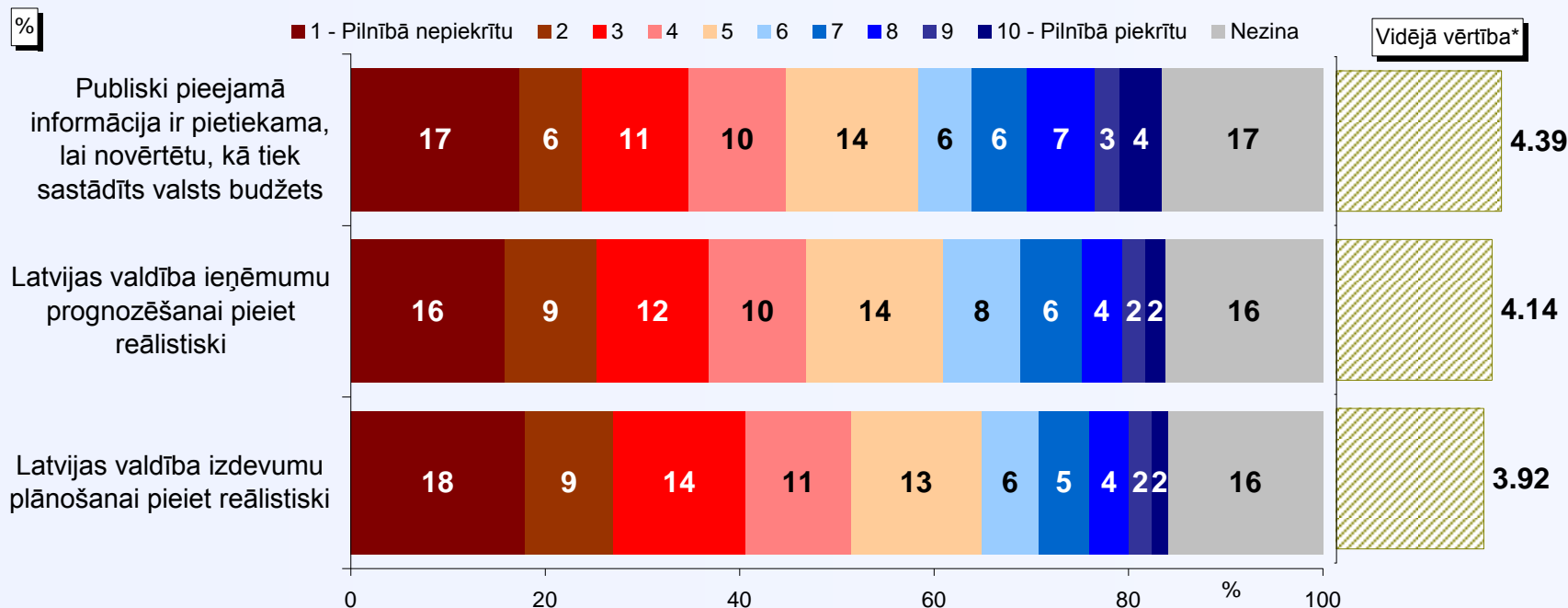
Bāze: respondenti, kuri norādīja, ka seko līdzī tam, kā tiek sastādīts valsts budžets, n=256

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Kategorijā "Cits" ietilpst: "afišas tramvaju pieturās" (minēts 1 reizi); "draugu stāstījumi" (minēts 1 reizi); "no sarunām ar kolēģiem" (minēts 1 reizi).

Uzskati par valsts budžeta sastādīšanas aspektiem

“Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šādiem apgalvojumiem? Atbildi sniedziet skalā no 1 līdz 10, kur 1 nozīmē “pilnībā nepiekrītu”, bet 10 – “pilnībā piekrītu”.”



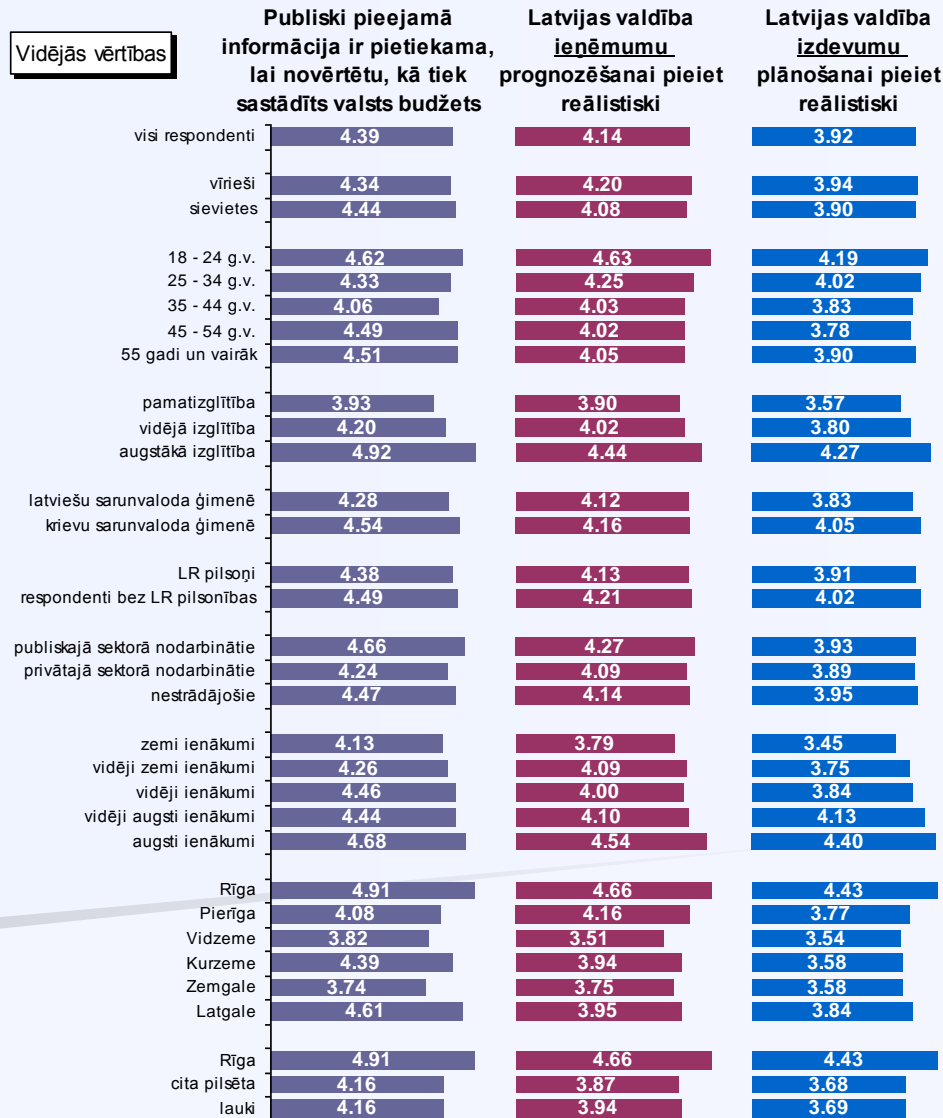
Bāze: visi respondenti, n=1005

*Bāze vidējai vērtībai: respondenti, kuri sniedza konkrētu atbildi (netiek ņemts vērā atbildes "nezina" minēšanas biežums).

Uzskati par valsts budžeta sastādīšanas aspektiem

“Cik lielā mērā Jūs piekristat vai nepiekristat šādiem apgalvojumiem? Atbildi sniedziet skalā no 1 līdz 10, kur 1 nozīmē “pilnībā nepiekrītu”, bet 10 – “pilnībā piekrītu.” (vidējās vērtības)

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

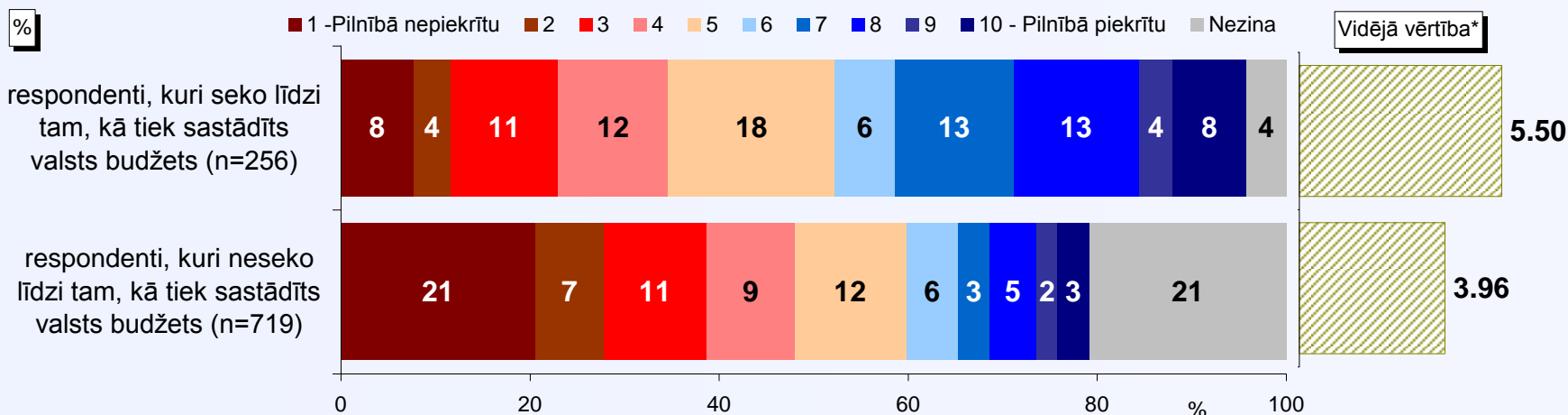


Bāzes: respondenti, kuri sniedza konkrētu atbildi

Uzskati par valsts budžeta sastādīšanas aspektiem

“Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šādiem apgalvojumiem? Atbildi sniedziet skalā no 1 līdz 10, kur 1 nozīmē “pilnībā nepiekrītu”, bet 10 – “pilnībā piekrītu”: **Publiski pieejamā informācija ir pietiekama, lai novērtētu, kā tiek sastādīts valsts budžets**”

Atbildes atkarībā no tā, vai seko līdz tam, kā tiek sastādīts valsts budžets

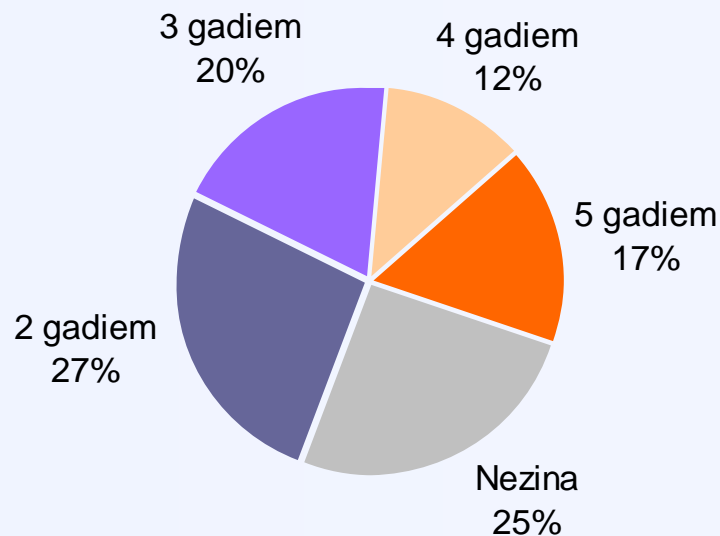


Bāze: visi respondenti

*Bāze vidējai vērtībai: respondenti, kuri sniedza konkrētu atbildi (netiek ņemts vērā atbildes "nezina" minēšanas biežums).

Uzskati par valsts budžeta plānošanas periodu

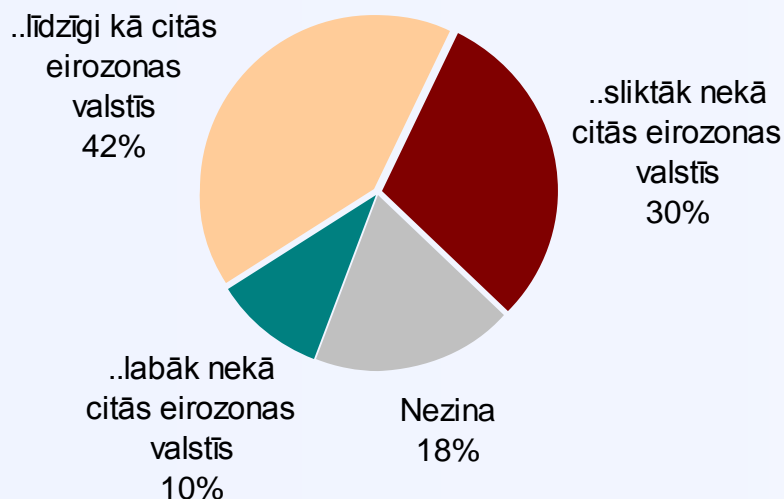
“Cik gadiem, Jūsaprāt, Latvijas valdība plāno daudzgadu budžeta ietvaru?”



Bāze: visi respondenti, n=1005

Uzskati par Latvijas valdības attieksmi pret valsts budžeta deficītu

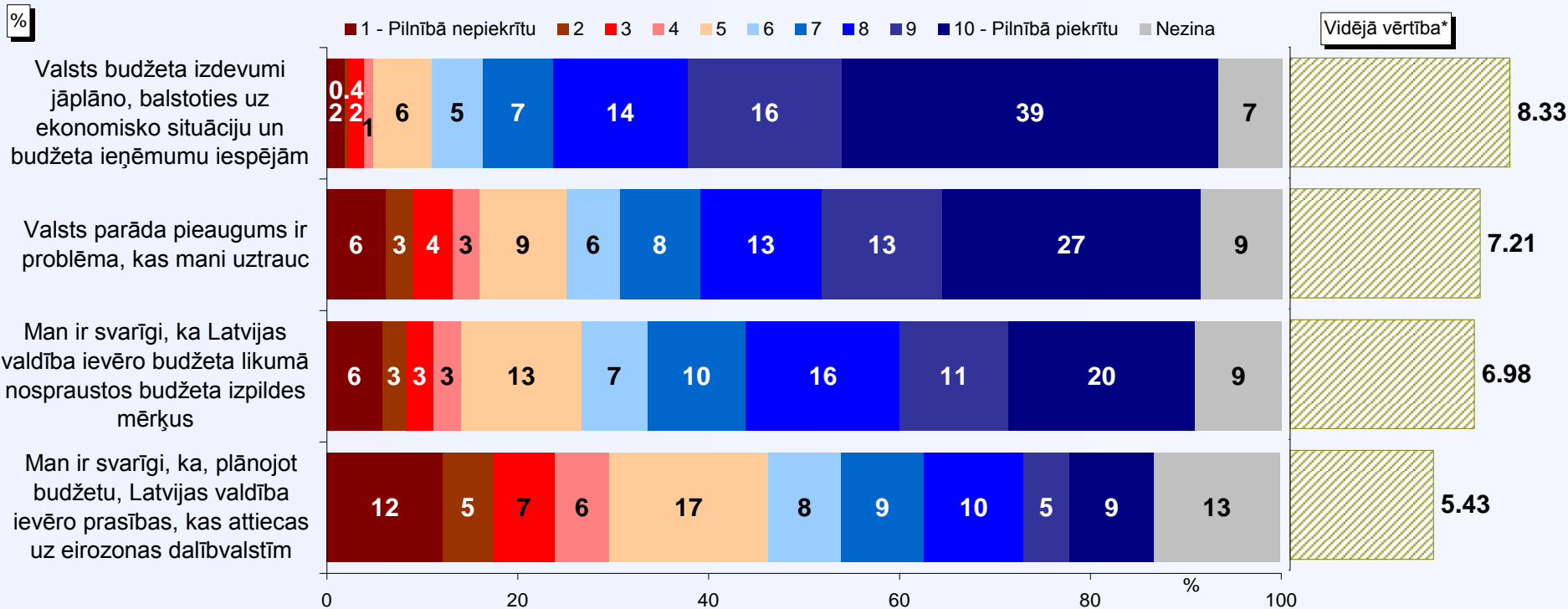
“Eirozonas valstīm, plānojot budžetu, jāievēro konkrētas prasības, piemēram, izdevumu ierobežojumi, pieļaujamā budžeta deficīta apjoms. Vai Latvijas valdība, Jūsaprāt, šīs prasības ievēro...”



Bāze: visi respondenti, n=1005

Uzskati par valsts budžeta plānošanu

“Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šādiem apgalvojumiem? Atbildi sniedziet skalā no 1 līdz 10, kur 1 nozīmē “pilnībā nepiekrītu”, bet 10 – “pilnībā piekrītu”.”



Bāze: visi respondenti, n=1005

*Bāze vidējai vērtībai: respondenti, kuri sniedza konkrētu atbildi (netiek ņemts vērā atbildes "nezina" minēšanas biežums).



Fiskālās disciplīnas padome



Eiropas Komisija



Uzskati par valsts izdevumu samazināšanu

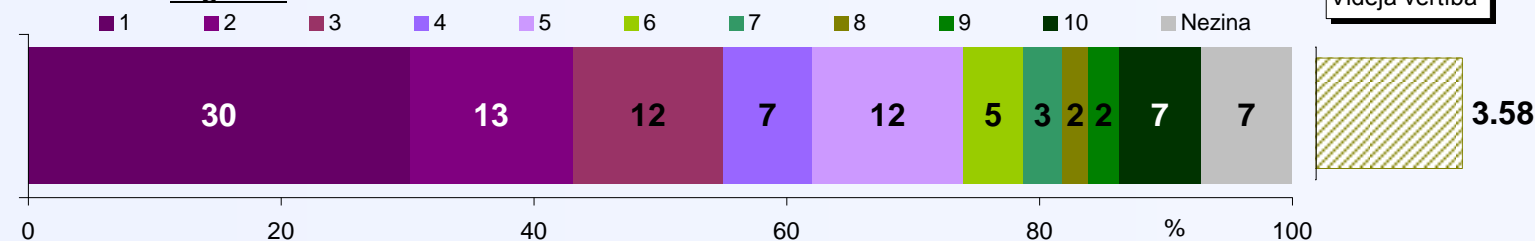
“Tagad aplūkojiet šos divus apgalvojumus. Kuram no tiem Jūs piekrītat vairāk? Vērtējumu sniedziet skalā no 1 līdz 10.”

1 - Ja valdībai nepieciešams samazināt izdevumus valsts pakalpojumu nodrošināšanai, sekas vairāk būtu jāizjūt cilvēkiem ar augstiem ienākumiem

%

10 - Ja valdībai nepieciešams samazināt izdevumus valsts pakalpojumu nodrošināšanai, sekas vairāk būtu jāizjūt cilvēkiem ar zemiem ienākumiem

Vidējā vērtība*



Bāze: visi respondenti, n=1005

*Bāze vidējai vērtībai: respondenti, kuri sniedza konkrētu atbildi (netiek ņemts vērā atbildes "nezina" minēšanas biežums).

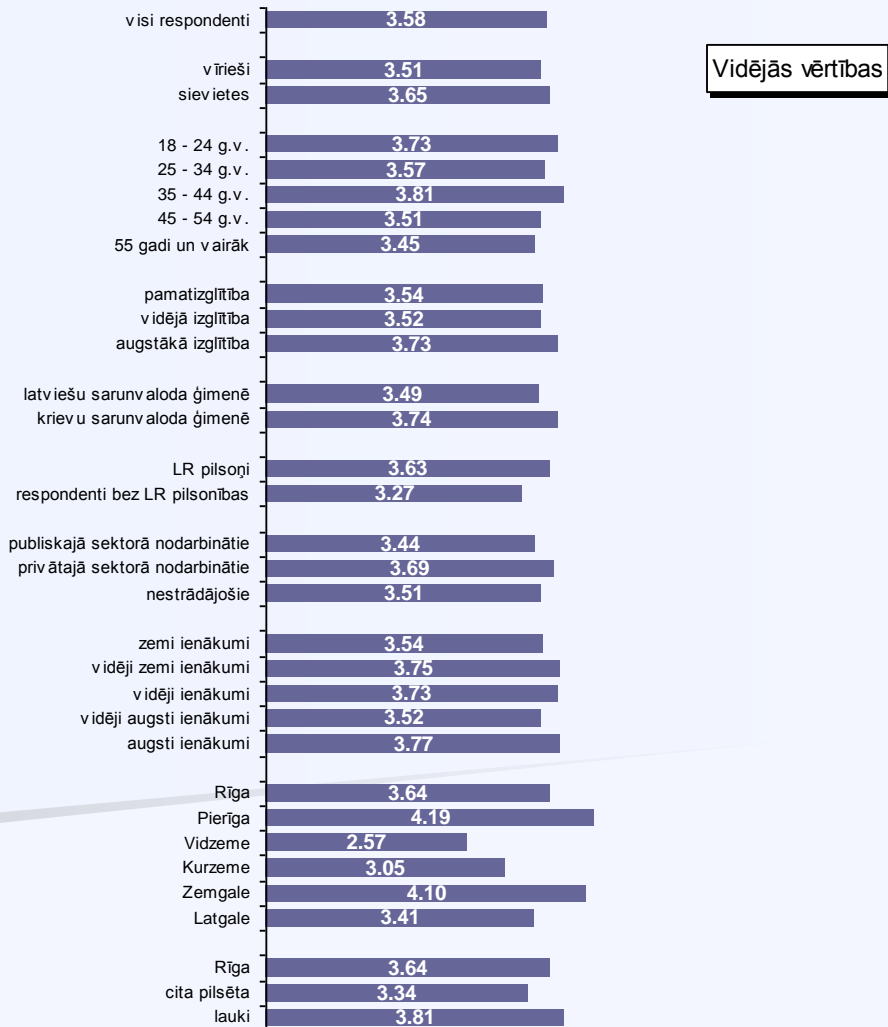
Uzskati par valsts izdevumu samazināšanu

“Tagad aplūkojiet šos divus apgalvojumus. Kuram no tiem Jūs piekrītat vairāk? Vērtējumu sniedziet skalā no 1 līdz 10.” (vidējās vērtības)

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

1 - Ja valdībai nepieciešams samazināt izdevumus valsts pakalpojum u nodrošināšanai, sekas vairāk būtu jāizjūt cilvēkiem ar augstiem ienākumiem

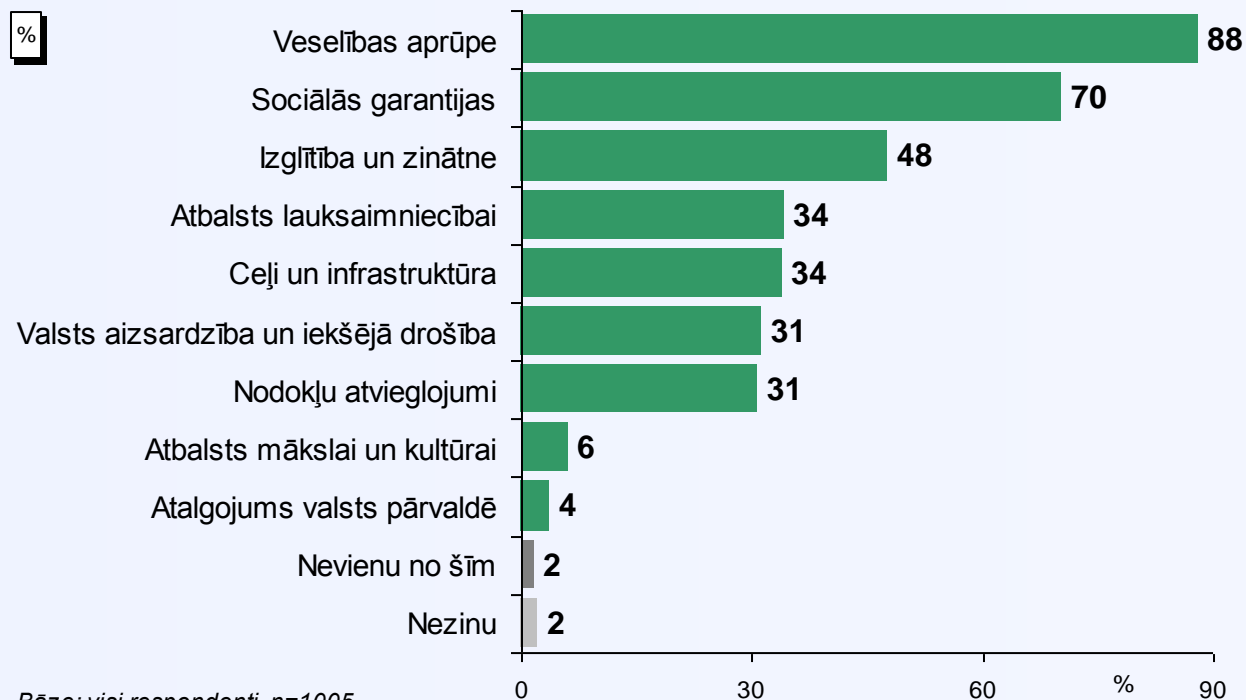
10 - Ja valdībai nepieciešams samazināt izdevumus valsts pakalpojum u nodrošināšanai, sekas vairāk būtu jāizjūt cilvēkiem ar zemiem ienākumiem



Bāzes: respondenti, kuri sniedza konkrētu atbildi

Uzskati par valsts izdevumu samazināšanu

“Gadījumā, ja ir nepieciešams samazināt budžeta izdevumus, kuras četras pozīcijas nevajadzētu skart?”

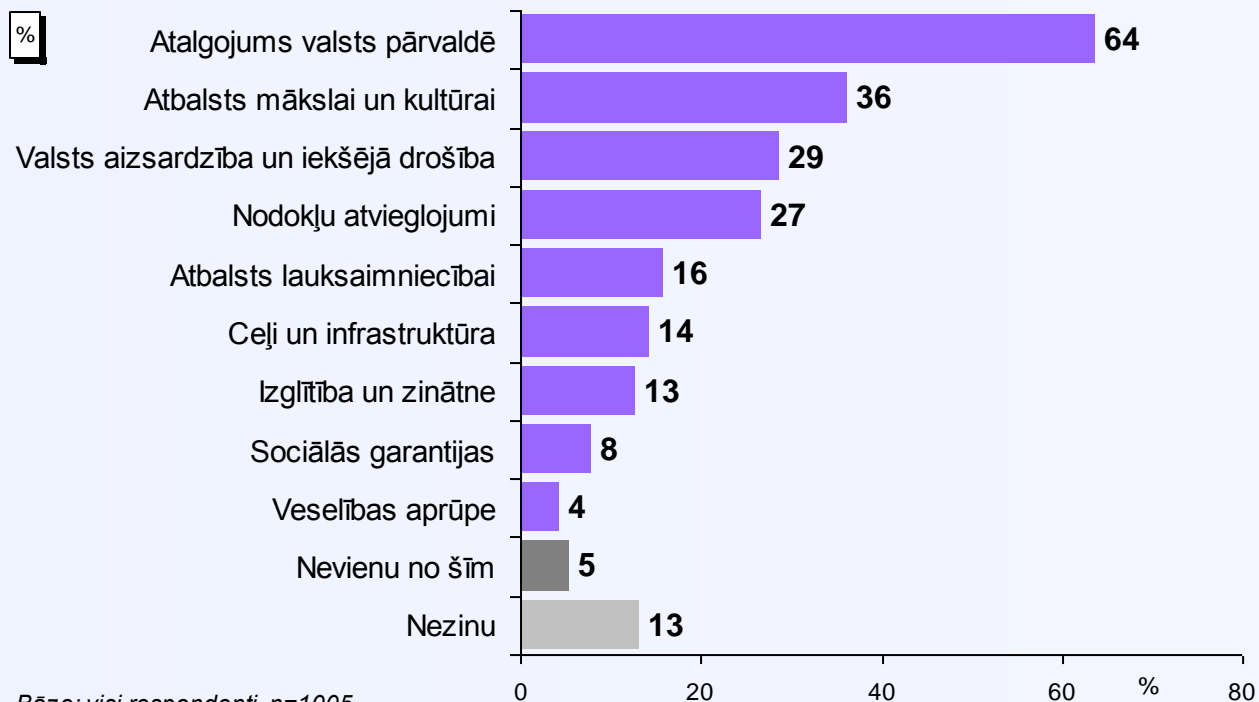


Bāze: visi respondenti, n=1005

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Uzskati par valsts izdevumu samazināšanu

“Gadījumā, ja ir nepieciešams samazināt budžeta izdevumus, kuras četras pozīcijas jāizvērtē pirmās?”

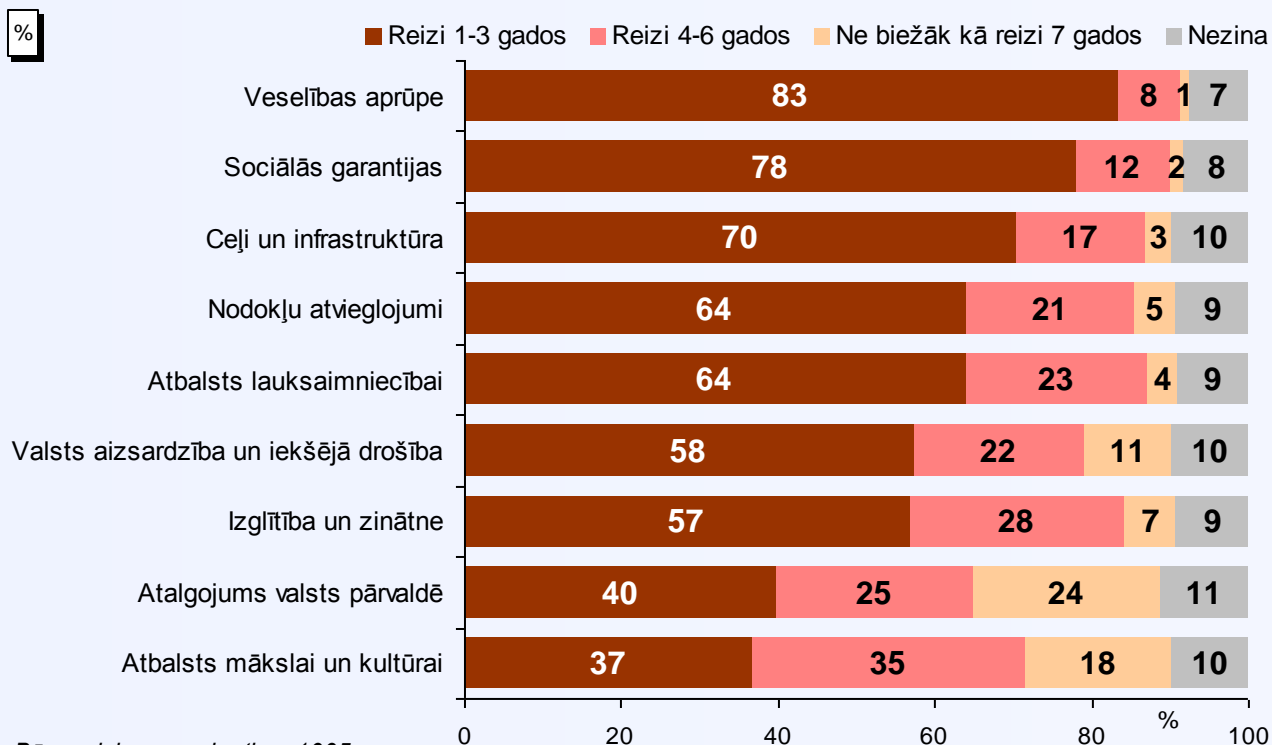


Bāze: visi respondenti, n=1005

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairāk nekā vienu atbildi, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

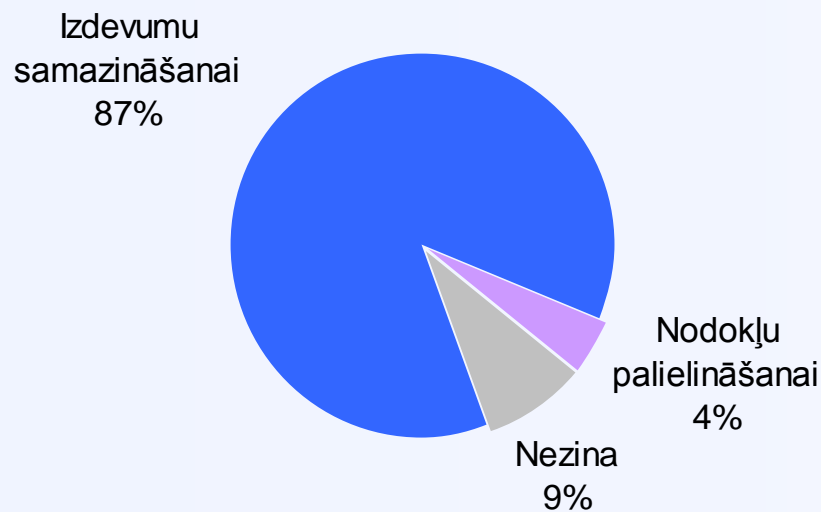
Uzskati par budžeta izdevumu lietderības pārskatīšanu

“Cik bieži, Jūsuprāt, būtu jāpārskata budžeta izdevumu lietderība šajās jomās?”



Uzskati par budžeta deficīta samazināšanas variantiem

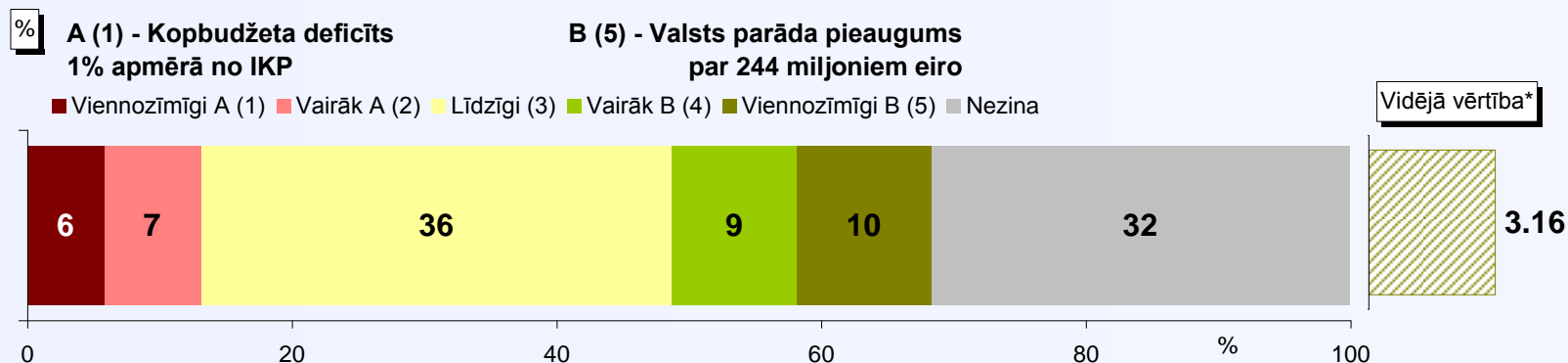
“Gadījumā, ja ir nepieciešams samazināt budžeta deficītu, kuram no minētajiem variantiem jādod priekšroka?”



Bāze: visi respondenti, n=1005

Uzskati par nevēlamāku 2015.gada kopbudžeta izpildes rezultātu

“Tagad aplūkojiet šos divus apgalvojumus. Jūsaprāt, kurš no tiem ir nevēlamāks 2015.gada kopbudžeta izpildes rezultāts? Vērtējumu sniedziet skalā no 1 līdz 5, kur „1” nozīmē, ka Jūs viennozīmīgi par nevēlamāku uzskatāt situāciju A, „5”, ka – B. „3” nozīmē, ka abi rezultāti ir vienlīdz nevēlami.”

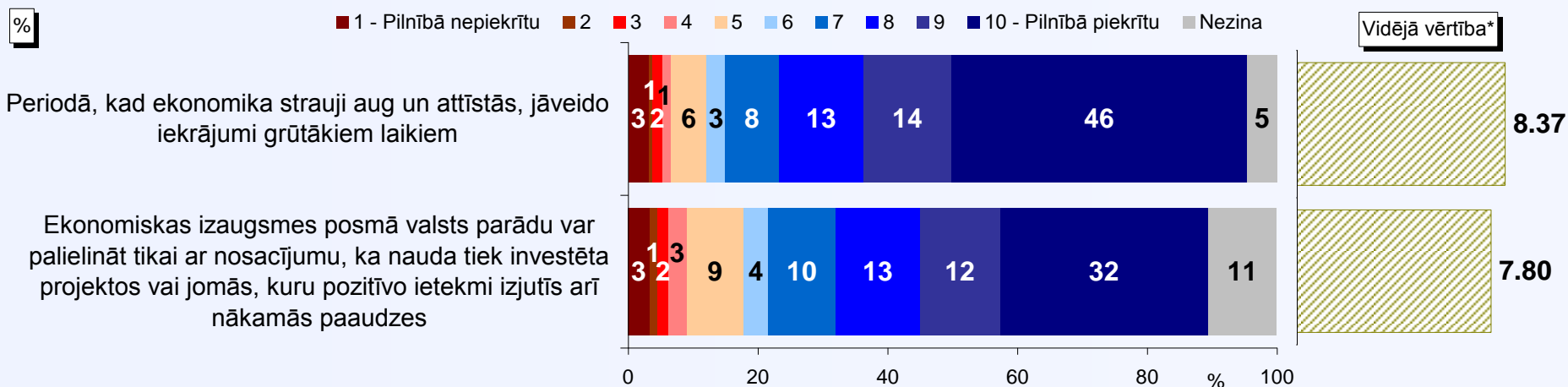


Bāze: visi respondenti, n=1005

*Bāze vidējai vērtībai: respondenti, kuri sniedza konkrētu atbildi (netiek ņemts vērā atbildes "nezina" minēšanas biežums).

Uzskati par valsts iekrājumiem un parādiem

“Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat šādiem apgalvojumiem? Atbildi sniedziet skalā no 1 līdz 10, kur 1 nozīmē “pilnībā nepiekrītu”, bet 10 – “pilnībā piekrītu”.”

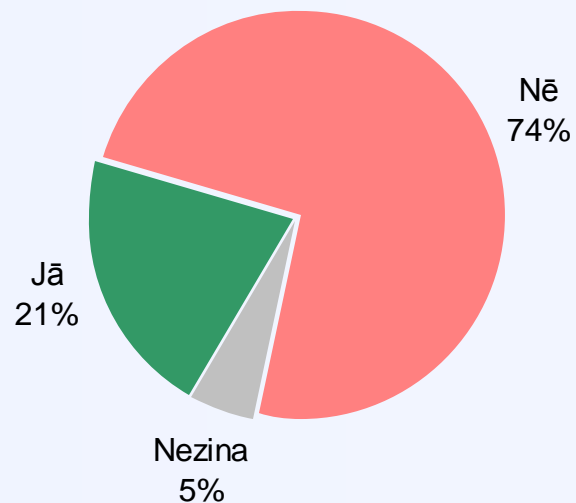


Bāze: visi respondenti, n=1005

*Bāze vidējai vērtībai: respondenti, kuri sniedza konkrētu atbildi (netiek ņemts vērā atbildes "nezina" minēšanas biežums).

Informētība par Fiskālās disciplīnas padomi

“Vai Jūs esat dzirdējis/usi par Fiskālās disciplīnas padomi?”

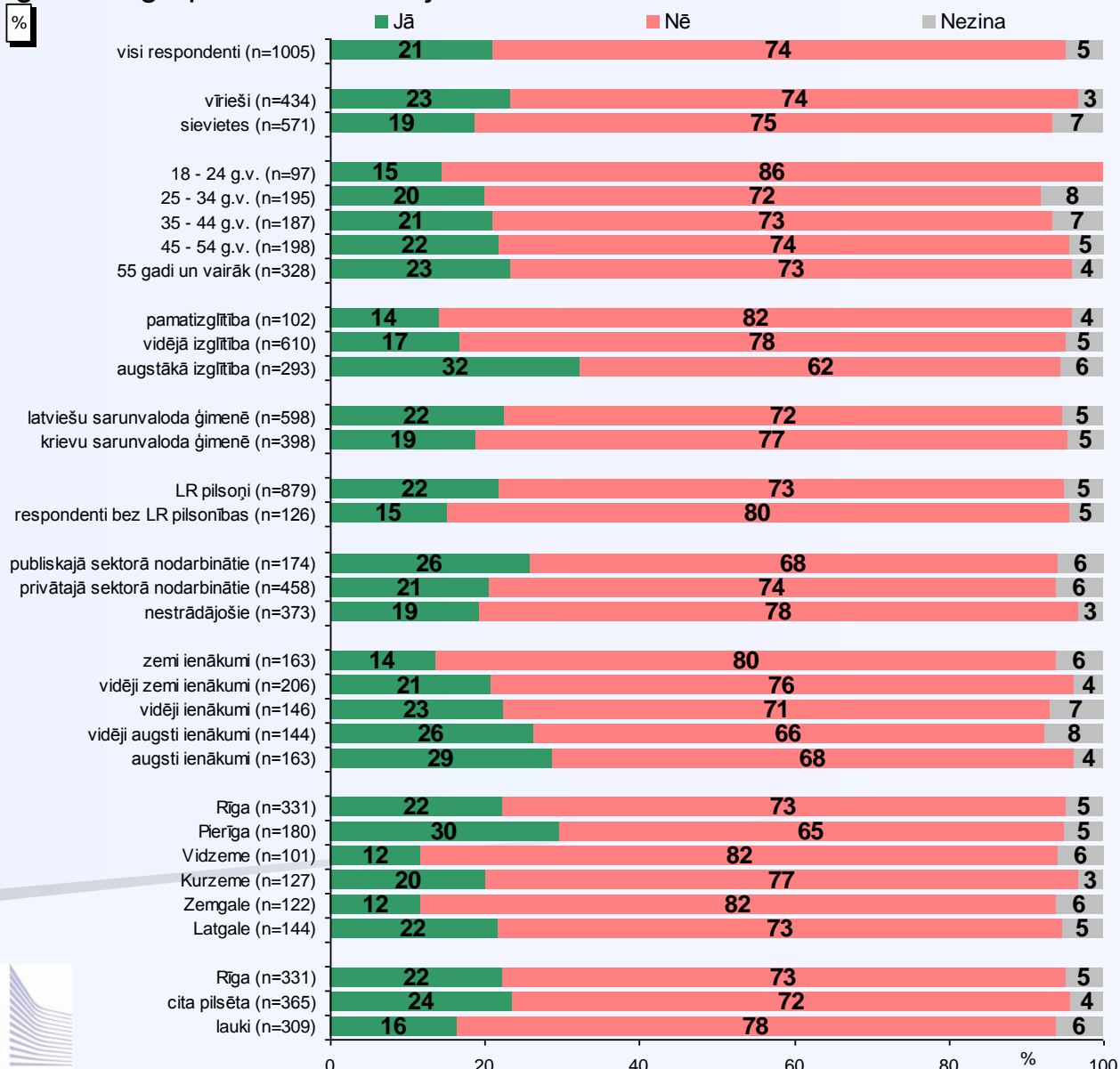


Bāze: visi respondenti, n=1005

Informētība par Fiskālās disciplīnas padomi

“Vai Jūs esat dzirdējis/usi par Fiskālās disciplīnas padomi?”

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums



Bāzes: visi respondenti



Pētījumu centrs SKDS

Baznīcas iela 32, Rīga, LV 1010

Tel: 67 312 876

www.skds.lv



Fiskālās disciplīnas
padome



Eiropas
Komisija

